Στα μέσα της δεκαετίας του ’80, ο Τζέρυ(ς) είχε συμπληρώ σει δεκαπέντε, σχεδόν, καλοκαίρια στο νησί αλλά ήταν ένας ξένος. Όπως xenos ήταν και το όνομα ενός μικρού Bertram που είχε και το έδενε σε φουντάγιο, στα υπήνεμα του Γροίκου. Τότε που ο Γροίκος δεν είχε ούτε υποψία κατοικίας.

Αμερικάνος, ψηλός, ξερακιανός, ευφυής, ευγενής, ευχάριστος και γάτος, εικάζω, περί των χρηματοοικονομικώ ν, τον είχε φέρει
στα Δωδεκάνησα,
η Ελληνίς σύζυγός του. Το ζευγάρι είχε γνωριστεί στην Ελλάδα, αλλά ζούσε στο Λονδίνο. Έτσι περνούσε το βίο του, ανάμεσα στο δίπολο της φρενίτιδας των οικονομικώ ν του City και του λαμπρού φωτός και των ανέμων του Ελληνικού αρχιπελάγους. Παρέμενεν όμως xenos.

Αυτός μου ήρθε στο νου, κάπως άναρχα είναι η αλήθεια, ξεφυλλίζοντας τα Πικρολέμονα του L. Durrell. Ο πολυγραφότατος και κοσμογυρισμένος Βρετανός συγγραφέας, Laurence George Durrell, έχοντας ήδη ζήσει, στην Κέρκυρα, στο Παρίσι, στη Ρόδο, στην Κόρντομπα, στο Κάιρο και στο Βελιγράδι, εγκαθίσταται το 1953, στην Κύπρο.

Με την ιδιότητα του δάσκαλου της Αγγλικής λογοτεχνίας, δίδαξε στο Πανκυπριακό Γυμνάσιο, ενώ αργότερα ανέλαβε τις δημόσιες σχέσεις της Βρετανικής κυβέρνησης. Αποχώρησε από το νησί το 1956, ενώ κορυφώνονταν τόσο οι προσπάθειες για Ένωση με την Ελλάδα, όσο και ο ένοπλος αγώνας της Ε.Ο.Κ.Α. Οι εποχές σκλήραιναν και οι απώλειες έδειχναν το μέτρο της σύγκρουσης, σε ένα ευαίσθητο σημείο της Ανατολικής Μεσογείου.

Όταν ολοκληρώθηκε ο επαγγελματικός του κύκλος στο νησί, έγραψε το Bitter Lemons,

(Πικρολέμονα), με το οποίο μάλιστα κέρδισε το ’57, το λογοτεχνικό βραβείο Daff Cooper. Εκεί καταγράφει τις εμπειρίες του, τις εντυπώσεις του από την σχεδόν τετραετή παραμονή του στην Κύπρο. Δυο χρόνια μετά την βράβευσή του, το ’59, κυκλοφόρησε στην Ελλάδα σε μετάφραση Αιμίλιου Χουρμούζη.

Στη σελίδα 51 της Ελληνικής έκδοσης, στο κεφάλαιο με τίτλο: «Πως αγοράζεις ένα σπίτι», αφηγείται την διαδικασία της απόκτησης της κατοικίας του στην Κύπρο. Πρωταγωνιστές στην αγοραπωλησία είναι ο Durrell που καταλαβαίνει και μιλά Ελληνικά, ο Τούρκος μεσίτης Σαμπρί Ταχήρ και η Ελληνοκύπρια, σύζυγος μπαλωματή που της ανήκει το σπίτι και το διαπραγματεύεται.

Η αφήγηση έχει χιουμοριστικά στοιχεία, βαλμένα με τέχνη από την γραφίδα του Durrell, όπου περιγράφονται οι ιδιότυπες σχέσεις οικογένειας – ιδιοκτησίας. Ακολούθως, περνά στην εξέλιξη του παζαριού όπου ο μεσίτης αποδεικνύεται μέγας στρατηλάτης, διπλωμάτης, ηθοποιός, αλλά και πιεστικός στα όρια του εκβιασμού. Σε κάθε περίπτωση έχει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Η συνάντηση εξελίσσεται σε οπερέτα, όπου κάποια στιγμή η πωλήτρια φωνάζει *«Χριστέ μου τι μου κάνουνε;»*
ο αναγνώστης δεν καταλαβαίνει αν πρέπει να κλάψει ή να γελάσει και η συνέχεια έχει στοιχεία που άλλοτε γέρνουν στο ύφος της φάρσας, άλλα συνορεύουν με το δράμα. Υπάρχει αυτοκινητική καταδίωξη, μαζί με άλλα κλάματα στο κτηματολόγιο, υπάρχει και μια υποθήκη που γρήγορα γίνεται άλλος ένας μοχλός πίεσης.

Όταν υπογράφεται το πωλητήριο, πληρώνεται το τίμημα και το σπίτι αλλάζει χέρια, οι δυο πλευρές τείνουν να συμφωνήσουν στο: «ήταν μια κανονική τιμή» και αυτό ακούγεται με ανακούφιση. Ο συγγραφέας κλείνει το κεφάλαιο αριστοτεχνικά με μια πολύ ανθρώπινη, φιλική ματιά για το νησί και τους κατοίκους του.

Μου ήρθε λοιπόν στο μυαλό ο Τζέρυ(ς), όχι διότι γνωρίζω ή υποπτεύομαι ότι υπάρχει κάποια σχέση στον τρόπο που απόκτησε το σπίτι στο νησί, τουναντίον μάλιστα, μα για τις σχέσεις που διέπουν αγοραστή – πωλητή, όταν ο αγοραστής δεν είναι ντόπιος και όταν ο πωλητής πουλά από ανάγκη. Ανάγκη, είτε διότι έχει μια υποθήκη, όπως η γυναίκα του μπαλωματή, που ξέρει πως ποτέ δεν θα καταφέρει να πληρώσει, είτε διότι έχει χρέη που ποτέ δεν θα καταφέρει να εξυπηρετήσει.

Είτε, για να έρθουμε στις μέρες μας, διότι τα εκ των υστέρων χαράτσια κατοχής, τύπου ΕΝΦΙΑ, αδυνατεί να τα καταθέσει, ειδικά αν έχει περάσει στην ανεργία, ή αν ο μισθός ή η σύνταξη έχουν κοπεί σχεδόν στην μέση. Ειδικότερα δε, αν οι αγοραστές – γύπες περιβάλλονται με τον χαρακτηρισμό επενδυτές, η πώληση βαπτίζεται ανάπτυξη και η αγοραπωλησία business.

Ειρήσθω εν παρόδω, η ωραιότατη Ελληνίς σύζυγος του Τζέρυ, εγκατέλειψεν προώρως τον μάταιο κόσμο μας. Χρόνους μετά, από αυτό το δυσάρεστο συμβάν, ο Τζέρυ(ς) ενυμφεύφθη και πάλιν. Στο νησί βρίσκεται κάθε καλοκαίρι ανελλιπώς, ευδοκίμως συμπληρώσας πεντηκονταετίαν παρουσίας, το Bertram που μεγάλωσε ολίγον, το δένει πάντα στου Γροίκου, μα το πρυμνιό του αναγράφει ακόμα xenos και μετά από τόσους χρόνους στον τόπο, παραμένει xenos και ο ίδιος, παρά το γεγονός ότι αγαπά το νησί όσο και οι γηγενείς.

Ενδιαφέρον θα έχει, πενήντα χρόνια μετά την λαίλαπα που πλήττει στις μέρες μας τον τόπο, καθώς περιουσίες, ακίνητα και αγαθά θα έχουν περάσει σε χέρια αλλότρια και αλλοδαπά, πως θα αντιμετωπίζουν οι γηγενείς τους «επενδυτές», που τώρα φαίνεται να τους σώζουν από μεγαλύτερες περιπέτειες, δεσμεύσεις και κατασχέσεις. Περιπέτειες τις οποίες οργάνωσαν με μαεστρία και ευρωπαϊκή αλληλεγγύη οι ημεδαπές κυβερνήσεις, προερχόμενες από όλο, σχεδόν, το πολιτικό φάσμα, τα τελευταία εννέα έτη.

Είναι να αναρωτιέσαι: ποιος να είναι ο xenos?